

Bezpečnostní hrozby 21. století v podmínkách Evropské unie

Jitka Zapletalová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jitka ZAPLETALOVÁ**
Osobní číslo: **L09219**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Bezpečnostní hrozby 21. století v podmínkách
Evropské unie.**

Zásady pro vypracování:

1. Charakterizujte nejdůležitější bezpečnostní hrozby v podmínkách Evropské unie
2. Analyzujte příčiny a možnosti vzniku teroristických útoků na území států EU
3. Pojedejte o možnostech protiteroristických opatření ve státech EU

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] JANÍČEK, L. Evropská unie. Brno. Computer Press, 2003. 308 s. ISBN 80-7226-819-8

[2] ORT, A. Bezpečnost Evropy a Česká republika. Praha. Professional Publishing, 2005. 216 s. ISBN 80-86419-81-9

[3] PIKNA, B. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. Praha. Linde Praha, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ján Káčer, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **25. února 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **10. května 2013**

V Uherském Hradišti dne 25. února 2013

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vižar, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 25. 2013

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Bezpečnostní hrozby 21. století nabývají nových směrů. Na rozdíl od minulosti, která byla dobou válek, v dnešní době převládá hrozba terorismu, organizovaného zločinu a nelegálního obchodu. Bakalářská práce se věnuje strategiím, které ve snaze předcházet těmto hrozbám, sestavují země Evropské unie. Zkoumáno a popsáno je nejen ovládání rizik, ale i prevence, potřebná legislativa a problematika terorismu.

Klíčová slova: bezpečnost, hrozby, Evropská unie, bezpečnostní strategie, terorismus, organizovaný zločin, nelegální obchod, zbraně hromadného ničení, migrace

ABSTRACT

Security threats of the 21st century take on new directions. The past was a time of war, but the threats of terrorism, organized crime and illegal trade are prevalent nowadays. Bachelor's thesis deals with the strategies which are compiled by the European Union countries in order to prevent these threats. Not only control of the risks, but also prevention, appropriate legislation and the issue of terrorism have been investigated and reported.

Keywords: security threats, the European Union, security strategy, terrorism, organized crime, illegal trafficking, weapons of mass destruction, migration

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Ing. Jánu Káčerovi, Ph.D., za vstřícný přístup při řešení mé bakalářské práce a ostatním co mě podporovali.

„Bezpečí obyvatelstva největším právem jest.“

OBSAH

ÚVOD	9
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
1.1 BEZPEČNOST	10
1.1.1 Sektory bezpečnosti.....	10
1.1.2 Referenční objekty bezpečnosti.....	11
1.1.3 Organizace spojených národů - OSN	11
1.1.4 Organizace severoatlantické smlouvy – NATO	12
1.1.5 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OBSE	13
1.2 HROZBA	14
1.3 RIZIKO.....	15
1.4 KONFLIKT.....	15
1.5 EU 16	
1.6 LEGISLATIVA ČR.....	17
1.6.1 Bezpečnostní strategie ČR	17
2 TERORISMUS	19
2.1 EXTREMISMUS.....	21
2.1.1 Ultralevicový terorismus	22
2.1.2 Ultrapravicový terorismus	23
2.2 RADIKALISMUS.....	23
2.3 NÁBOŽENSKÝ TERORISMUS	24
2.3.1 Islámský terorismus.....	24
2.3.1.1 Sebevražedný terorismus – kult mučedníka v Islámu.....	24
2.4 TERORISTICKÉ SKUPINY	25
2.4.1 Al-Kajdá.....	25
2.4.2 Tálibán.....	26
2.4.3 E.T.A	26
2.4.4 Hamás.....	26
2.5 TERORISTICKÉ ÚTOKY (EU, USA).....	26
2.5.1 Madrid	27
2.5.2 Londýn.....	27
2.5.3 „11. září“ New York.....	27
2.5.4 Další teroristické útoky od roku 2008 do roku 2013.....	28
2.6 BOJ PROTI TERORISMU	29
2.6.1 Strategie ČR pro boj proti terorismu	30
2.7 PŘÍČINY VZNIKU TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ NA ÚZEMÍ EU	30
2.8 PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ VE STÁTECH EU	31
2.8.1 Opatření proti osobám, které podporují terorismus	32
2.8.2 Zabránění financování terorismu.....	32
2.8.3 Opatření k zajištění větší bezpečnosti výbušnin, rozbušek, materiálů k výrobě bomb a střelných zbraní	32

2.8.4	Opatření v letecké dopravě.....	33
3	ZBRANĚ HROMADNÉHO NIČENÍ	34
3.1	NUKLEÁRNÍ ZBRANĚ.....	34
3.2	CHEMICKÉ ZBRANĚ	35
3.3	BIOLOGICKÉ ZBRANĚ.....	36
3.4	NOSIČE ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENÍ	37
4	ORGANIZOVANÝ ZLOČIN.....	38
4.1	PROBLEMATICKÉ OBLASTI ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU	38
5	MIGRACE	40
5.1	DĚLENÍ MIGRACE.....	40
5.1.1	Imigrace.....	41
5.1.2	Emigrace.....	41
5.1.3	Reemigrace.....	41
	ZÁVĚR	42
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	43
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	45
	SEZNAM OBRÁZKŮ	46
	SEZNAM TABULEK.....	47
6	SEZNAM GRAFŮ.....	48

ÚVOD

Současný vývoj světa přispívá k poklesu váhy některých národních států. Globalizace se stává novodobým trendem v tržních ekonomikách, finančních systémech, národních výroбах a v informačních technologiích. Pokrok, kterému svět dosáhl je fascinující. Ne vždy se však projeví pozitivním dopadem. Otevřením hranic a informační propojeností světa, jsme se začali vystavovat vnějším hrozbám. Terorismus, organizovaný zločin, zbraně hromadného ničení a nelegální migrace. To všechno jsou novodobé hrozby vyspělého světa.

V této práci se budeme zabývat přiblížením teorie bezpečnostní problematiky dnešního světa v rámci Evropské Unie a České republiky. Vysvětlíme si nejobávanější pojmy bezpečnostních rizik a zaměříme se na strategii jejich eliminace. Nejvíce se budeme věnovat nejzávažnějšímu tématu dnešní doby – terorismu. Popíšeme jeho typy, a uvedeme si příklady teroristických skupin a jejich útoků. Pozornost budeme věnovat také legislativní normě boji proti terorismu.

Třetí kapitolu budeme věnovat další globální hrozbě světa – zbraním hromadného ničení. Tyto zbraně jsou mocnou silou, a pokud by se dostaly do špatných rukou, následky by mohli být katastrofální. Popíšeme si druhy a účinky v případě jejich použití. U organizovaného zločinu se dozvíme o jeho odvětvích a u nelegální migrace si popíšeme hrozby spojené s kulturními vlivy.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Pro seznámení s problematikou bezpečnostních hrozeb 21. století v podmínkách Evropské unie (dále jen EU), si upřesníme základní pojmy a principy.

1.1 Bezpečnost

Bezpečnost, slovo, které je využíváno v různých spojení a odvětví každý den. Jeho význam je proto nutné vždy blíže specifikovat. Obecně však platí definice:

„Bezpečnost je stav, ve kterém neexistují hrozby pro daný referenční objekt (skupina, ke které se bezpečnost vztahuje), popřípadě jsou tyto hrozby zásadně eliminovány.“ [1]

Prvotním krokem před přijímáním bezpečnostních opatření je zjištění možné hrozby a sestavení bezpečnostní strategie.

Rozdělení bezpečnosti

Bezpečnost se dá rozdělovat více způsoby. Tím nejzákladnějším, je dělení bezpečnosti podle místa, kde z hlediska objektu hrozba vznikla:

Vnitřní bezpečnost – Hrozby mají původ uvnitř referenčního objektu, a zároveň jsou uvnitř i eliminovány.

Vnější bezpečnost – Hrozby přichází a eliminují se navenek, mohou zasáhnout více subjektů záraz. Jejich dopad je většinou ničivější než u hrozeb vnitřních.

1.1.1 Sektory bezpečnosti

Komplexní modely bezpečnosti se skládají z menších sektorů, které mají své bližší specifikace. Existuje 5 druhů sektorů bezpečnosti:

- vojenský,
- politický,
- ekonomický,

- environmentální,
- společenský.

1.1.2 Referenční objekty bezpečnosti

Referenční objekty bezpečnosti jsou objekty, kterých se bezpečnost týká. Základní jednotkou je jedinec, který se snaží o docílení většího společenství, a tím dosáhnout i vyšší bezpečnosti. Referenční objekty dělíme na:

Mezinárodní systémy – Nejširší konglomeráty vzájemně nezávislých aktérů, například OSN.

Mezinárodní subsystemy – Seskupení jednotek, které se intenzitou vazeb liší od okolí, většinou mají vyhrazené své hranice, například NATO.

Jednotky – Jsou to státy a jejich silné korporace.

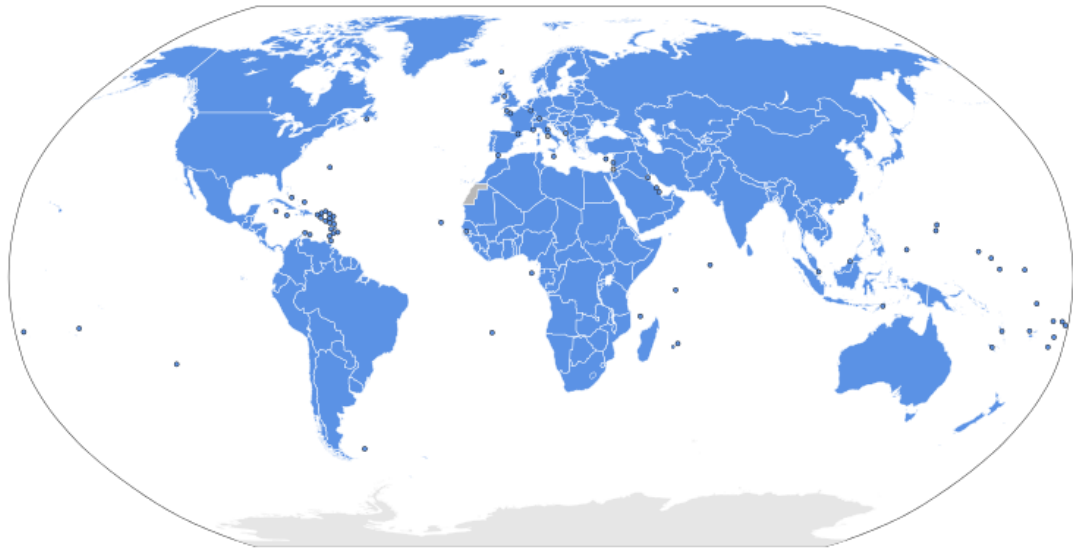
Podjednotky – Organizované skupiny uvnitř jednotek.

Jednotlivci – Lidé jako osoby – jednotlivci, ne jako celek.

1.1.3 Organizace spojených národů - OSN

OSN je nástupkyně po Společnosti národů, která vznikla v roce 1919 a měla společný cíl a to podporu mezinárodní spolupráce a dosažení míru a bezpečnosti na základě Versaillské smlouvy. O 26 let později v roce 1945 se sešlo 50 zástupců, kteří vypracovali chartu OSN. „Charta OSN stanovuje práva a povinnosti členských států a stanovuje orgány a postupy pro fungování Organizaci spojených národů. Cílem sepsání tohoto dokumentu bylo udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, stejně tak i zachovat rovnoprávnost a spolupráci členských zemí. [2]

Počátkem 21. století začala nová éra hrozeb, a to obzvláště v podobě terorismu. I na tuto novou hrozbu OSN rychle reagovala a začala proti ní bojovat. V roce 2006 vydala Globální protiteroristické strategie OSN s přílohou Akčního plánu, jejímž úkolem je zajištění koordinace a implementace protiteroristických opatření.

Obr. 1. Členské země OSN

Orgány OSN

Charta OSN ustanovuje 6 základních orgánu:

- **Valné shromáždění** – Zabývá se zásadami spolupráce pro zachování míru a bezpečnosti.
- **Rada bezpečnosti** – Má hlavní odpovědnost na zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.
- Sekretariát
- Ekonomická a sociální rada
- Poručenská rada
- Mezinárodní soudní dvůr

1.1.4 Organizace severoatlantické smlouvy – NATO

Je politickou a vojenskou aliancí, jejímiž hlavními cíli jsou kolektivní obrana jejích členů a zachování demokracie a míru v oblasti severního Atlantického oceánu. Tuto

smlouvu podepsalo v dubnu 1949, 28 členských států, aby se ochránili před možnými útoky zvenčí. Pokud by hrozil útok na jednu z těchto zemí, ostatní země pomohou.

„Aliance prosazuje demokratické hodnoty a usiluje o mírové řešení konfliktů. Pokud diplomatické úsilí selže, má Aliance potřebné vojenské schopnosti k zahájení operací na kolektivní obranu a na řešení krizí, ať už sama, nebo ve spolupráci s partnerskými zeměmi a mezinárodními organizacemi.“ [3]

Česká republika se stala oficiálním členem NATO v roce 1999, kde se zapojuje do všech mezinárodních misí.

Obr. 2. Členské státy NATO

1.1.5 Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OBSE

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen OBSE) vznikla v roce 1994, a je nástupce po konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Jejíž politika se skládala ze tří okruhů a řešila otázku bezpečnosti. Zpracovávala metody předcházení ozbrojených střetnutí mezi nepřátelskými stranami ve studené válce. [2]

V dnešní době je OBSE největší regionální bezpečnostní organizací na světě. Její členství uzavřelo přes 50 států. Základním přístupem této organizace je široké pojetí bezpečnosti. Řeší otázky ohledně kontroly zbrojení, diplomacie, tvoří zákony na podporu důvěry a bezpečnosti. [4]

Orgány a mechanismy OBSE:

- 1. Fórum pro bezpečnostní spolupráci** – Poskytuje členským státům prostor pro konzultace a vyjednávání v oblasti vojenské bezpečnosti. Zejména v kontrole zbrojení, předávání informací o nelegálním obchodu se zbraněmi, snižování rizik pomocí společného cvičení a plánování obrany.
- 2. Opatření na posílení důvěry a rozvoj bezpečnosti** – Opatření pro ověřování a výměnu informací od policie k vojenským silám.
- 3. Zásady chování v oblasti vojenskopolitických aspektů bezpečnosti** – Koncept bezpečnosti OBSE.
- 4. Regionální dohody o kontrole zbrojení** – Kontrola zbrojení v Bosně a Hercegovině, Chorvatska a Jugoslávie.
- 5. Dohoda o konvenčních ozbrojených silách v EU** – Dohoda k potlačení rovnováhy v ozbrojených sil.
- 6. Dohoda o otevřeném nebi** - Neozbrojené přelety nad územím signatářských států.
- 7. Centrum pro prevenci konfliktů**

1.2 Hrozba

Hrozba je primární prvek, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu. Hodnota této hrozby je přímo úměrná k tomu, jak si daný objekt ceníme. Čím víc si objekt ceníme, tím vyšší klademe důraz na jeho ochranu a zabezpečení. [5]

Na základě analýzy bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází, lze identifikovat její specifické hrozby. Po vstupu do EU přijala ČR zodpovědnost svých spojenců, a řadí mezi své hrozby i takové, které ji primárně nehrozí, ale ohrožují její spojení.

Bezpečnostní hrozby:

- Terorismus
- Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů
- Kybernetické útoky
- Nestabilita a regionální konflikty v euroatlanském prostoru
- Organizovaný zločin a korupce
- Ohrožení funkčností kritické infrastruktury
- Přerušení dodávek strategických surovin
- Živelné katastrofy a mimořádné události

1.3 Riziko

Riziko je pravděpodobnost, že dojde ke škodlivé události. Procento pravděpodobnosti, že riziko nastane se dá vypočítat pomocí rovnice, kde dělíme hrozbu, zranitelnost a hodnotu protiopatření. Čím vyšší je hrozba, zranitelnost a hodnota nad protiopatření, tím vyšší je pravděpodobnost rizika. [6]

$$Riziko = \frac{Hrozba \times zranitelnost \times hodnota}{Protiopatření}$$

1.4 Konflikt

Konflikt je střet mezi jasně definovanými aktéry, kteří usilují o uplatnění svého zájmu v jedné nebo více shodných oblastech, přičemž tito dva aktéři pociťují vzájemný střet jako situaci, kdy zisk jedné strany znamená ztrátu druhé. [7]

Tabulka 1.: Typy konfliktů [1]

Typ konfliktů	Mezinárodní	Transnacionální	Vnitrostátní	Mezilidský
Násilné	Válka Ozbrojené konflikty	Vojenská intervence Podpora ozbrojených povstalců	Občanské války Ozbrojená povstání Genocida	Vraždy Násilí na ženách Zneužívání dětí Násilné trestné činy
Nenásilné	Politické spory Hospodářské války	Sankce Diplomacie	Politický boj	Slovní spory diskriminace

1.5 EU

Evropská unie je společenství 27 zemí, které se spojují proto, aby posílili nejen svůj trh a hospodářskou politiku, ale i proto, aby vytvářeli společnou bezpečnostní politiku Evropy a byli jako celek odolnější proti nebezpečným hrozbám. Sestavováním strategií a spoluprací s policií a justicí, vytváří bezpečnější život pro její obyvatele. [8]

Pašování drog, obchod se zbraněmi, terorismus, organizovaný zločin a migrace, to všechno jsou možné hrozby nejen v Evropě, ale i ve světě. Bránit se jim je těžké, zvláště pro každou zemi samostatně. Společně však vytváří silnější celek, hlavně pomocí předávání svých informací a policejní spolupráci.

K ucelení bezpečnosti sestavuje Evropská unie Evropskou bezpečnostní politiku a vydává důležitý dokument – Bezpečnostní strategii EU.

Bezpečnostní strategie EU, byla poprvé vydaná v roce 1993 na základě Maastrichtské smlouvy a stala se nedílnou součástí EU v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Vymezuje hlavní hrozby a rizika (terorismus, mezinárodní organizovaný zločin a migraci) a usiluje o dosažení vysokého stupně spolupráce při jejich eliminaci.

1.6 Legislativa ČR

Nejdůležitějším zákonem pro Českou republiku je zákon ústavní (110/1998 Sb.), který vymezuje základní práva a povinnosti občanů a státu. Stát má chránit celistvost a svrchovanost demokratického státu, ochraňovat lidská práva jejich životy a svobodu, chránit majetek a životní prostředí. Pokud dojde bezprostřednímu narušení bezpečnosti státu a je vyhlášen jeden ze tří krizových stavů (nouzový stav, stav ohrožení nebo válečný stav), stát musí okamžitě zasáhnout.

„Bezpečnost ČR lze tedy definovat jako, stav kdy ČR nehrozí bezprostřední ohrožení svrchovanosti, územní celistvosti, demokratických základů ČR nebo ve značném rozsahu vnitřního pořádku a bezpečnosti, životů a zdraví, majetkových hodnot nebo životního prostředí, ani není třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně.“ [9]

Bezpečnostní politika ČR obsahuje systém hodnot, veřejných politik a institucí pomocí nichž společnost spravuje své veřejné i soukromé záležitosti s cílem minimalizace bezpečnostních hrozeb.

Česká republika musí plnit i své mezinárodní závazky, jakož to člen Evropské unie, NATO, OSN a OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě). Zákony těchto společenství nesmí být v rozporu se zákony ČR. Nejdůležitějšími dokumenty České republiky v boji proti terorismu jsou Bezpečnostní strategie ČR a Národní akční plán boje proti terorismu.

1.6.1 Bezpečnostní strategie ČR

Bezpečnostní strategie ČR je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR. Poprvé byla vydaná v roce 2003 a aktualizovaná v roce 2011 v návaznosti na nové Strategické koncepce NATO a s ohledem na vývoj mezinárodní situace. Základní hodnoty však čerpá z Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod. *“Představuje přístupy, nástroje a opatření k zajištění bezpečnosti, obrany a ochrany občanů a státu.“ [10]* Je neoddělitelná od bezpečnostní politiky globální, především od svých politických spojenců NATO a EU. Jejím hlavním cílem je prevence a předcházení ozbrojených konfliktů.

Strategické zájmy Bezpečnostní strategie ČR

Udržování bezpečnosti a stability ČR a euroatlanském prostoru společně s prevencí regionálních konfliktů, patří mezi hlavní body strategie. Dále příkládá důraz na spolupráci s EU, se kterou zabraňují konvenčnímu zbrojení a podporují regionální a mezinárodní rozvoj.

2 TERORISMUS

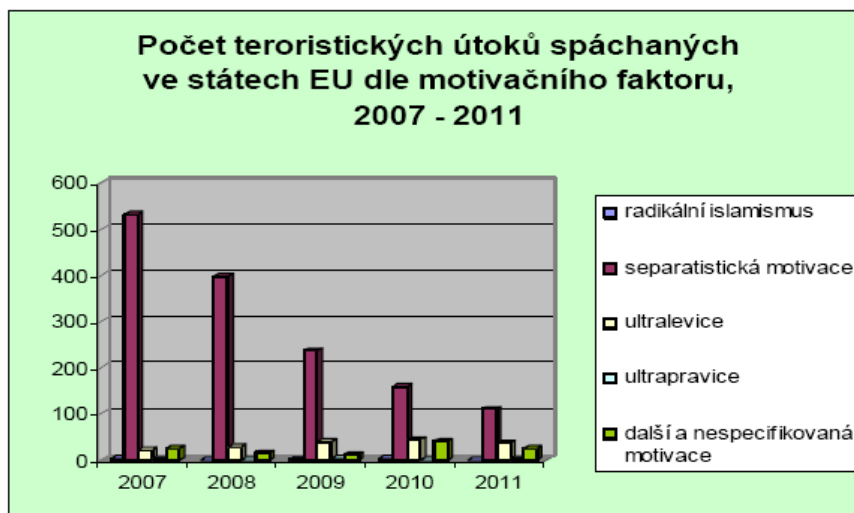
21. století, doba velkého pokroku a bezmezných možností. Doba, která sebou ovšem nese i velké bezpečnostní hrozby. Jednou z nich je i terorismus, který se zapsal do podvědomí lidí především teroristickým útokem na Světové obchodní centrum v New Yorku, 11.zář 2001. Tyto útoky vyvolaly obrovský strach a celý svět se proti nim začal snažit bojovat. Tento boj však není vůbec snadný, teroristické skupiny bývají z pravidla z některých arabských zemí, a jejich činy jsou výsledkem fanatického náboženství s politickým podtextem.

Definice terorismu:

Terorismus můžeme definovat jako „užití nebo hrozbu užití násilí za účelem vyvolání pocitu strachu ve společnosti, s cílem dosažení určitých, zpravidla politicky motivovaných cílů“, nebo taky jako „plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám s velkými majetkovými škodami, sloužící k dosažení vytyčených cílů.“ [11]

Vývoj terorismu se datuje do dávné minulosti. Již v době římské se odehrávali první útoky motivované náboženskou a politickou vlnou. V dnešní době se nejčastěji setkáváme s islámským terorismem, jehož doménou jsou sebevražedné bombové útoky na vojenské i civilní cíle. Mezi tyto skupiny řadíme hnutí Hamás a nejznámější teroristickou organizaci Al-Kaidá.

Graf č.1: Graf znázorňuje počet teroristických útoků v EU [1]

Typy teroristických útoků

Způsoby jak provést teroristický útok jsou různé. Cíl však mají všechny stejný, v nečekaný okamžik zasáhnout co nejvíce lidí, způsobit velké škody na majetku a hlavně vyvolat strach.

Nejběžnější typy teroristických útoků:

- Bombový útok – nejběžnější metoda útoku, provedená sebevražedným mučedníkem nebo odpálená na dálku
- Únos letadla – tento typ se nejvíc zapsal do paměti útokem na Světové obchodní centrum v USA, zvané jako „11.září“
- Žhářství – vypalování objektů a majetků
- Útok na osoby – násilné přepadávání a týrání
- Únosy – braní rukojmích a vydírání

Typy terorismu

Na terorismus se můžeme dívat z více stránek pohledů. Typy pak vychází z jejich rozdělení, které může být zaměřené na politiku a vyznání, rozsahu působení nebo podle teroristického cíle.

1. Členění podle intenzity působení

- Mikroterorismus – intenzita útoků je nízká, způsobuje pouze malé škody
- Mesoterorismus – střední stupeň intenzity útoků, velikost škod je větší
- Makroterorismus – síla útoků je velká, dochází k velkým škodám na majetku a životech lidí, narušuje stabilitu

2. Členění podle cíle

- Dopravní terorismus – letecký, železniční, autobusový, lodní

- Energetický terorismus – cílem jsou energetické zdroje, elektrárny a ropovody
- Ekoterorismus – cílem je životní prostředí
- Cyberterorismus – cílem je narušení informačního prostředí

3. Členění podle vztahu ke státu

- Domácí terorismus – útoky se odehrávají na území jednoho státu
- Mezinárodní terorismus – útok zasáhne jeden nebo více států
- Globální terorismus – útok má celosvětový rozměr

4. Podle směru vyznání

- Extremisticko-politický terorismus
- Náboženský terorismus

2.1 Extremismus

„Extremismus obsahuje vyhraněné, nekompromisní politické postoje směřující jednoznačně k přeměně či přímo k odstranění demokratického zřízení, a za tímto účelem jsou využívány všechny dostupné prostředky, včetně takových, které jsou již za rámcem právního státu.“ [12]

Obecně lze říci, že stopy extremismu můžeme nalézt všude tam, kde se názory jednotlivce či skupiny liší se situací země nebo určitého systému. Tato situace má za následek stoupání míry netolerance a nesnášenlivosti, což může vést k násilným potyčkám, kterými se snaží svrhnout stávající systém. Po překročení demokratické hranice lze hovořit o extremismu jako terorismu.

Členění extremismu:

1. ultralevicový
2. ultrapravicový

Ultrapracvicový a ultralevicový terorismus v Evropské unii a České republice:

V rámci EU a České republiky je možnost další hrozby i v ultrapravicovém a ultralevicovém terorismu. Kořeny těchto dvou skupin sahají v Evropě do dávné minulosti, avšak nejvíce se projeví od konce 60. let až do počátku 90. let 20. století. Intenzita jejich činů je úzce spjatá s politickou situací, ve které se snaží tyto dvě skupiny uplatnit své zájmy. Způsob prosazování jejich zájmů spočívá v násilných i nenásilných podobách, a proto je třeba jim věnovat větší pozornost.

I v České republice se setkáváme s případy, které mají s extremismem co dočinění. Extremisté se zde projevují násilnými demonstracemi, rasovou nesnášenlivostí, omezují občany o jejich osobní práva a svobodu. Jedna z takových demonstrací se každoročně odehrává 1. května na různých místech ČR, kde se extremisti snaží upozornovat na své požadavky.

2.1.1 Ultralevicový terorismus

Terorismus, který je motivován některou krajně levicovou ideologií či jejím postojem. Do těchto ideologií patří především anarchismus (usiluje o vznik bezstátní společnosti) a komunismus (usiluje o nastolení beztřídní společnosti). [13]

Obecně lze o ultrapravicovém terorismu říct, že usiluje o odstranění kapitalismu, přičemž se dostává do rozporu se soudobým evropským modelem pro demokratický stát.

Nynější skupiny ultralevicového terorismu v Evropě:

- Italské rudé brigády (bojící komunistické strany), skupina Neformální anarchistická federace (FAI) - .dopisní bombové útoky na instituce EU
- Španělská skupina GRAPO
- Řecká Organizace 17. listopadu (O17N) a skupina Revoluční boj (EA)

2.1.2 Ultrapravicový terorismus

Terorismus, který je definován krajně pravicovou ideologií či postojem.

Ultrapravicový terorismus má čtyři hlavní proudy, a to 1. tradicionalistický antidemokratický konzervatismus; 2. fašismus a neofašismus; 3. (neo)nacismus; 4. krajně pravicový izolacionistický šovinismus. Ultrapravicový terorismus je realizován různými nacionalistickými, neofašistickými, neonacistickými skupinami nebo jednotlivci. [14] Prioritním prvkem jejich počínání je zastrašování svých nepřátel, ať už je to jednotlivec nebo skupina.

2.2 Radikalismus

„Radikalismus představuje postoj podrobující existující okolnosti kritickému zpochybňování a hlásající reformu nebo zrušení těchto okolností, pokud jejich existenci nelze principiálně ospravedlnit. Nepožaduje odstranění demokratického ústavního státu jako celku, ale jeho jednotlivých aspektů.“ [15]

Pro společnost je radikalismus na rozdíl od extremismu přijatelnější, i když nemusí jejich názory zastávat.

Tabulka 2. Rozdíly mezi radikalismem a extremismem

Radikalismus	Extremismus
Kritika dílčích aspektů stávajícího systému	Totální kritika všeho stávajícího
Cílem rozsáhle změny, nikoliv likvidace stávajícího systému jako takového	Cílem odstranění stávajícího systému a nahrazení vlastní (nedemokratickou) alternativou
Užívání pouze demokratických mechanismů a prostředků	Akceptace násilí jako prostředku pro prosazování cílů

Tabulka 3.: Policejní statistiky případů s extremistickým podtextem (vytváření zločinných skupin; hanobení národa, rasy a rasová nesnášenlivost; propagace hnutí) [3]

	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Počet trestných činů s extremistickým podtextem	166	209	174	151	126

2.3 Náboženský terorismus

Kulturní a náboženské normy každého národa jsou pro příslušníky tohoto celku měřítkem pohledu na svět. Každé náboženství světa je jiné, většinou však každé z nich má jedno společné, boha a věčný „posmrtný“ život. Pokud se z víry stává fanatismus a z míru válka, začne se náboženství přeměňovat v náboženský terorismus. Náboženský terorismus se snaží prosadit své vyznání v jiných zemích. Pokud je však jejich náboženství odmítáno, neváhají obětovat sebe a jiné lidi.

2.3.1 Islámský terorismus

Islám je náboženství muslimů. Ovlivňuje jejich každodenní chování a je daleko silnější než vyznání jiných náboženství, je tak silné že je mu podřízena i státní moc a politika. Náboženství je založeno na podřízení se vůli Alláha, ke kterému se několikrát denně modlí. Korán je pro ně svatá kniha, která pojednává o proroctví Mohameda a udává náboženské povinnosti muslimům.

2.3.1.1 Sebevražedný terorismus – kult mučedníka v Islámu

Fenomén sebevražedného terorismu islámských radikálů je v dnešní době nevyvratitelnou skutečností. Kult mučednické smrti (istišhád) je v současných islámských hnutích velmi častá. Pro křesťany a jiné náboženství je sebevražedný akt nepřipustný.

Zajímavé je, že i Korán tento čin odsuzuje. Mučedníci (šáhíd) si ovšem tento krok nevykládají jako sebevraždu, ale jako čin na obranu islámské víry. Za mučedníka však nemusíme považovat jen sebevraha pro víru, ale i muslima, který zemřel na cestě za poznáním nebo muslima, jehož smrt zarmoutila mnoho věřících a děti co zahynuly tragickou smrtí.

Pro muslimy je ten kdo umírá mučednickou smrtí velkým vzorem, který zpevňuje jejich víru. Odměnou za tento čin jim Korán slibuje místo v ráji, kde je čeká úrodnost, dostatek vody a půvabné panenské dívky (huritky). [16]

Cílem mučedníků jsou nevěřící, nebo nepřátelé jejich víry. Nejen jejich sebeobětování a vraždění má ukázat sílu muslimského náboženství. Má také zastrašovat a nahánět strach.

Příkladem nejnovějších sebevražedných útoků je situace v Iráku, dlouholetý palestinský spor s Izraelem a incidenty v Čečensku a Kašmíru.

2.4 Teroristické skupiny

Pod pojmem teroristická skupina, si představujeme nábožensko-politickou skupinu lidí, která násilím usiluje o dosáhnutí svých cílů. Na světě máme několik teroristických skupin. Některé se proslavili velkými teroristickými útoky, a některé jsou méně známe a působí jen na menším území.

2.4.1 Al-Kajdá

Je militantní islámskou teroristickou skupinou, která stojí za řadou útoků. Byla založena v 80. letech 20. století. V čele této organizace stojí saúdskoarabský multimilionář Usáma bin Ládín, který se podílel na financování této skupiny.

Hlavním cílem této skupiny je nastolení muslimského náboženství do všech zemích světa. Jako svého hlavního nepřítele označuje USA, které obviňuje z čerpání arabského ropného bohatství.

2.4.2 Tálibán

Tálibán je nábožensko-politická radikální skupina. Je založena na radikálním islámu a nacionalismu. Prvotním hlavním cílem této skupiny, bylo zastavit bratrovražedné války mezi různými etniky v Afghánistánu. Hnutí Tálibán bylo svrženo v roce 2001 po teroristických útocích v USA.

2.4.3 E.T.A

Ozbrojená nacionalisticko-separatistická polovojenská organizace, založená v roce 1959. Povodní směr této skupiny, bylo prosazovat tradiční kulturní způsoby. V dnešní době však usiluje o nezávislý socialistická stát Baskicko, ležící mezi Francií a Španělskem. Do dnešního dne se E.T.A přiznala ke 40 atentátům.

2.4.4 Hamás

Hamás je zkratka pro Hnutí islámského odporu. Je to palestinská islámská strana, která vznikla v roce 1987. Hamás provádí útoky proti Izraeli, zejména sebevražedné útoky.

2.5 Teroristické útoky (EU, USA)

Mezi nejznámější evropské teroristické útoky patří útok v Madridu v roce 2004 a Londýně v roce 2005. Muslimští teroristé provedli v obou případech bombové útoky na dopravní infrastrukturu.

Světově nejznámější je ovšem útok, který se stal 11. září 2001 na Světové obchodní centrum v New Yorku, USA. Tento útok převrátil dějiny bezpečnosti, a začal novou éru boje proti terorismu.

2.5.1 Madrid

Vše se odehrálo 11. března 2004. Teroristé nastražili do madridských příměstských vlaků 13 bomb vyrobených z dynamitu, ukrytých v cestovních taškách, odpálených na dálku pomocí mobilních telefonů. Útoky nepřežilo 191 lidí a 2050 bylo zraněno. Za vším stojí skupina muslimských teroristů, která je úzce spojována s Al-Káidou.

Otázku proč se tak stalo, si klade asi každý z nás. Teroristé usilovali o stáhnutí španělské armády z Íráku a toho i dosáhli. Vybrali si totiž datum před volbami a jejich útok změnil volební výsledky. K moci se dostala Španělská socialistická dělnická strana, která stáhla španělské vojsko z Íráku. [17]

2.5.2 Londýn

7. července v roce 2005 došlo v hlavním městě Velké Británie v Londýně, k sérii sebevražedných bombových útoků. Teroristé umístili 3 bomby do metra a jednu do autobusu, a jelikož si vybrali dopolední dopravní špičku, na místě zemřelo 52 lidí a 700 bylo zraněno. K těmto teroristickým útokům se hlásilo několik teroristických skupin, jednou z nich je i Al-Káida. Britská vláda tuto teorii však odmítá a domnívá se, že za tímto činem stojí samotní sebevražední atentátníci, britští muslimové – Mohammad Sidique (30), Shehzad Tanweer (22), Germaine Lindsay (19) a Hasib Hussain (18). Samotný útok byl proveden proto, aby zastrašil a rozšířil strach mezi obyvatelstvo, a zároveň upozornil na válku v Íráku. Stejně jako v Madridu, tak i v Londýně usilovali teroristé o stáhnutí vojsk z okupovaného Íráku. Následkem těchto činů bylo zvýšení bezpečnostních opatření. [18]

2.5.3 „11. září“ New York

Nejrozsáhlejší teroristický útok všech dob. Útok na světové obchodní centrum, kde 11. září 2001 zemřelo 3000 lidí a více než 6000 bylo zraněno. Vše se začalo odehrávat tak, že 19 mužů spojených s teroristickou islámskou skupinou Al-Káida, uneslo 4 letadla. Dvě z těchto letadel naletěly do věží Světového obchodního centra, které se po dvou hodinách zřítily. Na místě zemřeli všichni cestující v letadlech a lidé uvnitř budov. Třetí ze čtyř letadel narazilo do sídla Ministerstva obrany Spojených států, Pentagonu. Poslední letadlo

ztroskotalo v neobydlené části v Pensylvánii, došlo totiž k potyčce mezi teroristy a cestujícími, kteří se snažili o znemožnění ovládnutí letadla, cíl letu by byl nejspíš podle spekulací Bílý dům.

Následkem těchto útoků vyhlásily Spojené státy válku proti terorismu, vnikli do Afghánistánu, kde svrhli Taliban, který poskytoval úkryt a zázemí teroristickým skupinám. USA taky zavedlo spoustu ochranných opatření proti dalším možným útokům. Vytvořili podrobnější legislativu a zvýšili bezpečnostní opatření.

2.5.4 Další teroristické útoky od roku 2008 do roku 2013

Tabulka 4.: Teroristické útoky od roku 2008 do roku 2013 [4]

ROK	UDÁLOST
2008	Květen 2008: Příprava útoku proti jaderné elektrárně Oskarshamn ve Švédsku.
	Září 2008: Útok na hotel Marriott v Islámábádu, při kterém zahynul velvyslanec České republiky v Pákistánu.
	Listopad 2008: Teroristické útoky v Bombaji, při kterých zahynulo 257 osob.
2009	Duben 2009: Policie v Egyptě odhalila přípravy hnutí Hizballáh k útoku proti turistickým zařízením na Sinaji.
	Srpen 2009: V Německu byli pozatýkáni členové teroristické buňky Sauerland, kteří plánovali útoky na řadu civilních a vojenských cílů v Německu.
	Září 2009: V USA byla pozatýkána skupina osob, podezřelá z přípravy útoku na hromadnou dopravu v New Yorku.
	Ríjen 2009: Dvojice mužů z USA byla obviněna z příprav teroristických útoků v Dánsku, konkrétně proti redakci deníku Jyllands-Posten.
2010	Leden 2010: Somálský útočník napojený na teroristickou organizaci aš-Šabáb se pokusil zabít dánského karikaturistu Kurta Westergaarda v jeho domě v Dánsku.
	Březen 2010: Útok dvou sebevražedných atentátnic v moskevském metru si vyžádal 40 mrtvých a více než 100 zraněných.
	Květen 2010: Americký občan pákistánského původu Faizal Shahzad napojený na teroristickou organizaci Pákistánský taliban se pokusil odpálit nálož umístěnou v automobilu v New Yorku na Times Square.
	Ríjen 2010: Útok kavkazských militantů na Čečenský parlament v Grozném.
	Ríjen 2010: Al-Qá'ida na Arabském poloostrově plánovala útok na nákladní dopravní letadla mířící do USA pomocí výbušnin důmyslně ukrytých v tiskárnách.
	Prosinec 2010: Sebevražedný atentátník odpálil dvě nálože ve švédském Stockholmu. Jen díky špatné manipulaci s výbušninou nebyly žádné oběti na životech kromě samotného atentátníka.
2011	Leden 2011: Sebevražedný atentátník zaútočil na moskevské letiště Domodědovo. Útok si vyžádal 35 obětí a na 130 zraněných.
	Březen 2011: Kosovský muslimský radikál zaútočil v Německu na letišti ve Frankfurtu na příslušníky US Air Force a dva z nich zabil.
	Červenec 2011: Norský pravicový extremist a Anders Breivig usmrtil v Oslu a na ostrově Utoya 77 lidí.
	Ríjen 2011: Islamista zaútočil střelbou na ambasádu USA v Sarajevu v Bosně a Hercegovině.
2012	Březen 2012: Islamista Muhammed Merah ve francouzských městech Toulouse a Montauban při sérii třech útoků zabíjel francouzské vojáky a židovské civilisty včetně dětí.
	Červenec 2012: Bombový útok proti izraelským turistům na letišti v bulharském Burgasu si vyžádal sedm mrtvých.

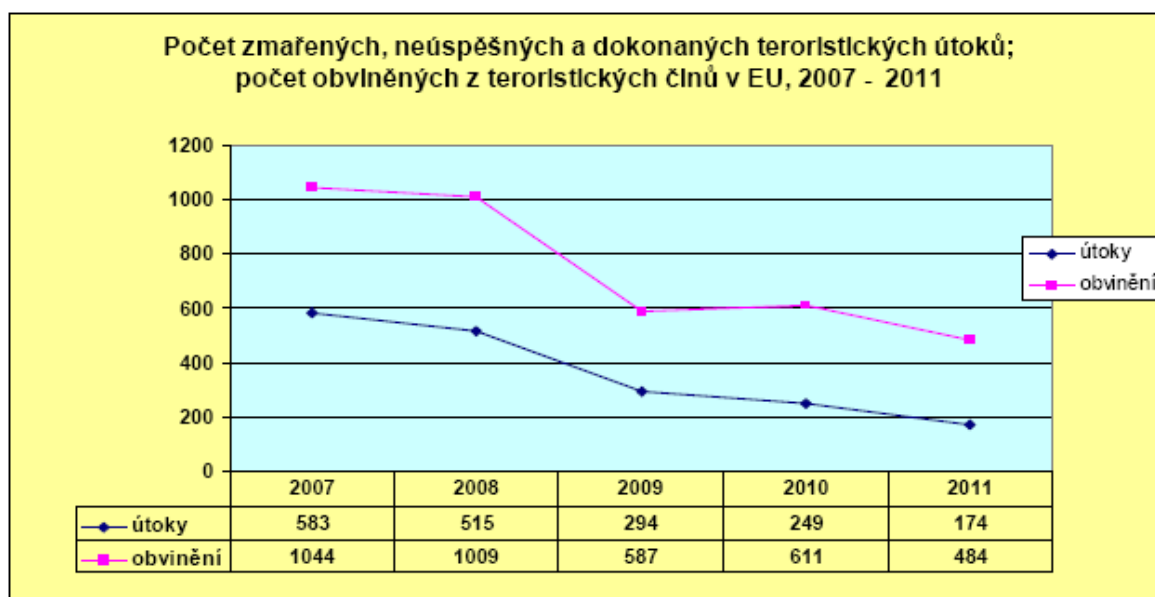
2.6 Boj proti terorismu

Česká republika společně s Evropskou Unií přijala po událostech, které se staly 11. září v USA zvláštní opatření. Na mimořádném zasedání vydala Rada EU postoj o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu.

Ačkoliv jsme se v ČR doposud nesetkali s žádným teroristickým útokem, zapojili jsme se do boje proti němu, protože teroristé působí všude tam, kde se to nejmíň čeká. Největším rizikem s podezření na napadení ČR terorismem je fakt, že na našem území přebývají osoby napojení na radikální skupiny. Z tohoto důvodu se ČR aktivně zapojuje do boje proti terorismu a navrhuje opatření.

Strategie České republiky pro boj proti terorismu je základním dokumentem společně s bezpečnostní strategií. „Česká republika, v souladu se svými spojeneckými závazky, trvale sleduje a vyhodnocuje dynamicky se vyvíjející mezinárodně-politickou situaci s cílem hledat cesty, jak podle svých možností podpořit mezinárodní protiteroristické úsilí formou účasti na zahraničních stabilizačních misích vojenského i nevojenského charakteru a dále pak aktivní participaci v pracovních skupinách EU a Rady Evropy.“ [19]

Graf .2.: Počet teroristických útoků v EU a počet obviněných [2]

2.6.1 Strategie ČR pro boj proti terorismu

Tento dokument si klade za cíl objasnit základní principy, přiblížit jednotlivou problematiku a odhalit slabiny v bezpečnostním systému.

Základní principy:

1. Spolupráce se zainteresovanými subjekty – Spolupracovat na získávání, analyzování a vyhodnocování informací. V rámci ČR se jedná o spolupráci mezi státem, zpravodajskými službami a Policií České republiky (dále jen ČR).

2. Ochrana obyvatelstva a potencionálních cílů – Vychází z koncepce obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, dále krizové připravenosti zdravotnictví ČR a spolupracuje s integrovaným záchranným systémem (dále jen IZS). Zaměřuje se na předcházení krizové situace, spolupráci s IZS a na kritickou infrastrukturu.

3. Bezpečnostní výzkum – Vytváří podmínky pro správnou reakci bezpečnostních složek IZS. Proškoluje policisty, hasiče a zdravotníky pro náležitou připravenost.

4. Prevence proti radikalizaci a zamezení vytváření teroristických skupin – Předcházení tvorbě problematických skupin (přistěhovalecké či náboženské komunity), popřípadě s nimi prohloubit komunikaci.

5. Legislativa – Umožnění právně stíhat obžalované, a vytváří legislativu pro bezpečnější stát.

ČR postupuje ve vytváření svých strategiích tak, aby nenarušila demokratické hodnoty státu a občanů. Koncepce sestavuje v rámci základních práv a svobod občanů.

2.7 Příčiny vzniku teroristických útoků na území EU

Evropská unie, patří mezi organizace, na jejímž území hrozí napadení terorismem. Již v minulosti jsme se s takovými útoky setkali například v Madridu. Proto je nezbytné hledat příčiny jejich vzniku a následně provádět protiteroristická a bezpečnostní opatření na jejich eliminaci.

Členění objektů možných teroristických útoků:

1. **Vládní objekty a budovy** – (sídla vlády a prezidenta, parlament, členové vlády, ministerstva, ambasády).
2. **Strategické objekty** – (jaderné elektrárny, vodní nádrže, vojenské objekty).
3. **Místa s velkou koncentrací lidí** – (letišť, nádraží, stadiony, školy, velké nákupní centra).
4. **Ostatní** – (počítačové systémy, náboženské památky a další).

Příčiny teroristických útoků

Každý teroristický útok je motivovaný hlubší myšlenkou, na kterou chtějí teroristé poukázat, anebo máji cíle, kterých chtějí dosáhnout. Jejich útoky většinou vychází z politické globální nebo regionální situace. Nebezpečnost a síla terorismu spočívá v jeho taktice nečekanosti, které mají za následek velké úbytky na životech a na materiálních škodách.

Po událostech 11. září se americká protiteroristická politika zaměřila na rozbití sítí muslimských radikálů, kteří působili na jejím území. Za následek to však mělo fakt, že islámští teroristé přemístili pole své působnosti na americká vojska působící v zahraničí a na jejich spojence. Příkladem je útok v Madridu, kde chtěli teroristé dosáhnout stažení španělských vojsk z Íráku, což se jim jejich hrůzným činem podařilo.

Podle tajných bezpečnostních služeb jsou dalšími spojeneckými zeměmi, kterým hrozí možný útok Velká Británie, Francie a Německo, kvůli jejich účasti na zahraničních misích a velikosti jejich národního hospodářství. Kde přesně jsou však teroristi schopni zaútočit není jasné, což vzbuzuje ještě větší strach z toho, že se na takové útoky nelze dopředu připravit.

2.8 Protiteroristická opatření ve státech EU

Vývoj protiteroristických opatření sahá do 70. let 20. století. Tehdy ovšem neměly takový mezinárodní význam, protože si země navzájem nechtěly předávat interní informace. Situace se radikálně změnila po teroristických útocích 11. září. Rozsah tohoto

útoků byl natolik velký a děsivý, že se státy začaly touto problematikou zabývat podrobněji a v mezinárodním měřítku.

2.8.1 Opatření proti osobám, které podporují terorismus

EU se snaží společně se svými členskými státy předcházet a eliminovat vytváření teroristických skupin a organizací. Aby nedocházelo k propagandě a radikalizaci jednotlivců, vytváří preventivní opatření pomocí vzdělávání a osvěty na internetu.

2.8.2 Zabránění financování terorismu

Zabránění financování terorismu je hlavní prioritou členských států. Jejich hlavní cílem je znemožnění financování teroristických skupin a jejich útoků, pomocí sledování podezřelých transakcí. Pro toto odhalování byli sestaveny speciální útvary, které identifikují, sledují a zmrazují takové konta. Převody vysokých částek musí být doplněny o údaje kam peníze putují a na jaké účely budou využívány. Pro tyto případy přijala Rada Evropy Konvenci o financování terorismu, která se zabývá postupem pro předávání informací o podezřelých finančních převodech a zaměřila se na účetnictví neziskových organizací, které bývají často terorismem zneužívány.

2.8.3 Opatření k zajištění větší bezpečnosti výbušnin, rozbušek, materiálů k výrobě bomb a střelných zbraní

Použití výbušnin je nejběžnějším způsobem teroristických útoků. Po útocích v Madridu se členské státy shodly, že je zapotřebí vytvořit nový ucelenější systém, aby se výbušniny a materiály na sestavování bomb nedostávaly do rukou teroristů. Přepracovali tak Akční plán v oblasti boje proti terorismu, který v roce 2004 schválila Evropská rada i Komise. Opatření se týká především zvýšením ochrany při výrobě, skladování a přepravě výbušnin. Ke sledování dodavatelských řetězců.

Plán EU na posílení bezpečnosti výbušnin spočívá v zapojení do spolupráce všechny zainteresované strany. Výrobce, obchodníky, experty z Europolu a národní experty z členských států EU.

Pro skladování, přepravu a sledovatelnost toku výbušnin je příkládán největší důraz na fyzické prostředky, účinné účetní zápisy a zlepšení kontrolních standardů, aby nedocházelo ke krádežím a zneužívání výbušnin a střelných zbraní. Velkou problematikou jsou i nelegálně vyrobené výbušniny, které se vyrábí s běžně dostupnými chemikálii, proto je kladen i velký důraz na sledování toku chemických látek. Další kritickou oblastí je i nezákonný obchod se střelnými zbraněmi, pro který se vytvořily společné standardy s jejich nakládáním.

2.8.4 Opatření v letecké dopravě

Po 11. září, kdy teroristé unesli čtyři letadla, se kterými spláchali největší teroristický útok, se změnila letecká opatření a bezpečnostní kontroly. Podrobné letištní kontroly zaměřené na osobní prohlídky pasažérů a obsahu jejich zavazadel. Eliminováno se množství tekutin a nebezpečných předmětů, ze kterých by se dala sestrojít výbušnina, která by narušila bezpečnost letu. Dále se vede evidence cestujících do zemí Evropské unie, a ze zemí EU.

3 ZBRANĚ HROMADNÉHO NIČENÍ

Hrozba použití zbraní hromadného ničení se rozmohla po skončení druhé světové války, jejíž konec byl provázán použitím jaderných zbraní. Avšak i dnešní svět tyto zbraně značně ovlivňují. Hrozba jaderné války je sice minimální, ale jejich zneužití agresivními politickými režimy a teroristickými skupinami je více pravděpodobné. Při představě tohoto scénáře by pak světu hrozila katastrofa. Proto je potřeba předcházet nelegálnímu šíření těchto zbraní a zabezpečovat mírový stav. [20]

Definice zbraní hromadného ničení:

Zbraně s velkou ničivou silou či velkým plošným účinkem, jenž se od konvenčních zbraní liší nejen mírou způsobených škod, ale i tím že škody mají dlouhodobý charakter a nezle se proti nim dobře bránit.

Rozdělení zbraní hromadného ničení:

1. Nukleární (neboli jaderné či atomové) zbraně
2. Chemické zbraně
3. Biologické zbraně
4. Nosiče zbraní hromadného ničení

3.1 Nukleární zbraně

Tyto zbraně jsou dosud nejničivějšími zbraněmi, které vzbuzují největší strach. Jejich síla spočívá v částicovém záření, elektromagnetickém vyzařování, ve velké tlakové vlně a v radioaktivním zamoření. Všechny tyto účinky mají nedožrnný dopad jednak na lidské životy a jejich zdravý, ale i na hmotné statky.

Jaderné zbraně fungují na principu výbušné energie, která se vyvolává spuštěním jaderné reakce a to štěpením nebo slučováním jader.

Typy nukleárních zbraní:

Zbraně první generace – štěpné zbraně

Zbraně druhé generace – termonukleární zbraně

Zbraně třetí generace – termonukleární zbraně s modifikovaným účinkem (neutronová bomba - silný účinek záření s kratší dobou zamoření, čisté pumy – velká tlaková a tepelná vlna s potlačeným účinkem radioaktivního záření a zamoření, kobaltová puma – se zesíleným účinkem zamoření)

Zbraně čtvrté generace – „čisté slučitelné“ zbraně

V současné době máme ve světě několik jaderných velmocí, které s těmito zbraněmi manipulují. Patří mezi ně USA, Rusko, Velká Británie, Francie, Čína, Indie, Pákistán, Severní Korea a Izrael. Přičemž prvních pět z uvedených zemí podepsalo smlouvu o nešíření nukleárních zbraní. Indie a Pákistán však oficiálně potvrdili vlastnictví těchto zbraní, Severní Korea od smlouvy o nešíření nukleárních zbraní odstoupila a Izrael se oficiálně odmítá vyjádřit k vlastnictví těchto zbraní.

3.2 Chemické zbraně

Chemické zbraně jsou historicky nejstaršími zbraněmi hromadného ničení. Jejich vlastnost je zaměřená na jedy, které způsobují fyziologické nebo psychologické poškození živých organismů. Chemické zbraně jsou vyráběny z různých chemických látek a materiálů, aby nedocházelo ke zneužívání výroby takových zbraní, vznikla smlouva o chemických zbraních, která vytvořila několik skupin látek, které jsou zakázané s výjimkou obranným a léčebným účelům.

Dělení chemických zbraní:

1. kategorie – látky všeobecně jedovaté
2. kategorie – látky dusivé
3. kategorie – látky zpuchýřující

4. kategorie – látky dráždivé
5. kategorie – látky zneschopňující
6. kategorie – látky nervově paralytické

V dnešní době je několik zemí, které tyto zbraně nadále vyvíjí, patří mezi ně USA, Rusko, Velká Británie, Francie, Čína, Indie, Írán, Irák, Libye, Japonsko, Srbsko a jiné státy. Předcházet však tomu, aby nedocházelo ke zneužívání nebezpečných je značně složité, vzhledem k neustálému vývinu nových chemických látek.

3.3 Biologické zbraně

Definujeme je jako živé organismy, nebo jejich produkty, které způsobují infekci nebo jiné oslabení lidí, zvířat a rostlin. Revoluci ve výrobě biologických zbraní přinesla genetika, která ve velké šířce upravovala a měnila vlastnosti organismů, a tak je přetvořila na organismy nové mnohdy i odolnější.

V současnosti jsou biologické zbraně méně používané, a to z toho důvodu že nedovedou rozlišit útočníka od našince.

Členění biologických zbraní podle původců daných chorob:

1. **VIRY** (u lidí může způsobovat zápal mozkových blan, pravé neštovice, krvácivé horečky, u zvířat je to například mor, kulhavka a slintavka).
2. **BAKTERIE** (u lidí mohou způsobit mor, cholera, tyfus a jiné další nemoci).
3. **PLÍSŇ**

3.4 Nosiče zbraní hromadného ničení

Nosičem se rozumí jakýkoliv zbraňový systém, pomocí kterého je jakákoliv zbraň hromadného ničení dopravena do cíle. Jsou to například ruční palná zbraň s nábojem obsahující biologickou nebo chemickou látkou, bomby, rakety a jiné nosiče.

4 ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Ohrožení organizovaným zločinem (dále jen OZ) se netýká pouze českého území, ale trápí celý svět. Ohrožuje politiku, ekonomiku a hlavně bezpečnost státu. Setkat se s ním, můžeme i v běžném životě. Kolik z nás se setkalo tváří v tvář této hrozbě? Věřím, že každý. Stačí vyjít na ulici, a sledovat svět kolem Vás. Lidé pod vlivem drog, nebo nepřiměřené násilí lidí, to jsou jedny z mála možných hrozeb. Ohrožují nás, naše rodiny a hlavně děti, které jsou nejsnadnějším cílem.

K eliminaci takových zločinů, přistupuje každá země podle svých možností, přinejmenším však sestavuje své zákony a koncepce na snížení počtu těchto hrozeb a dalšímu šíření.

V rámci ČR se touto činností zabývá kriminologický výzkum, který pátrá po zárodcích kriminality a snaží se ji likvidovat. Tomu napomáhá i předávání informací ze členských zemí EU a organizací spojených národů.

Definice organizovaného zločinu:

„Organizovaný zločin je opakující se (soustavné) páchání cílevědomě koordinované závažné trestné činnosti (a aktivit tuto podporující, jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace (většinou s vícestupňovou vertikální organizační strukturou) a jehož hlavním cílem je dosahování maximálních nelegálních zisků při minimalizaci rizika.“ [21]

4.1 Problematické oblasti organizovaného zločinu

1. výroba, pašování a distribuce drog
2. organizování a provozování prostituce
3. nelegální migrace
4. násilná kriminalita
5. vydírání
6. praní špinavých peněz, bankovní podvody a daňové úniky

Metody a postupy při výzkumu organizovaného zločinu

K výzkumu po stopách organizovaném zločinu čerpá ČR poznatky ze zahraničních publikací a sborníků z konferencí z EU, OSN a Útvaru pro organizovaný zločin. Pokud jsou jejich informace nedostatečné nebo chybí, vycházejí z expertních analýz, které sestavují pracovníci speciálních útvarů Policie ČR.

Obrana proti ohrožení organizovaným zločinem

Ochranná a obraná politika proti organizovanému zločinu vychází nejen z českých, ale i mezinárodních měřítek zejména z EU a OSN. OSN vydalo několik důležitých dokumentů zaměřujících se na tuto problematiku nejdůležitější je však Úmluva proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Ze strany EU je zase nejvýznamnější dokument Předvstupní pakt o potírání organizovaného zločinu. Oba tyto dokumenty zkoumají nové poznatky a doporučení na snižování trestné činnosti a korupce členských zemí.

I v České republice vytváří vláda opatření proti organizovanému zločinu. Danou tematikou se zabývá Trestní zákon a zákon o Policii ČR. Vytváří se i speciální útvary pro odhalování organizovanému zločinu a Služby kriminální policie. Nezbytná je i součást právní normy na stíhání a trestání této činnosti. [22]

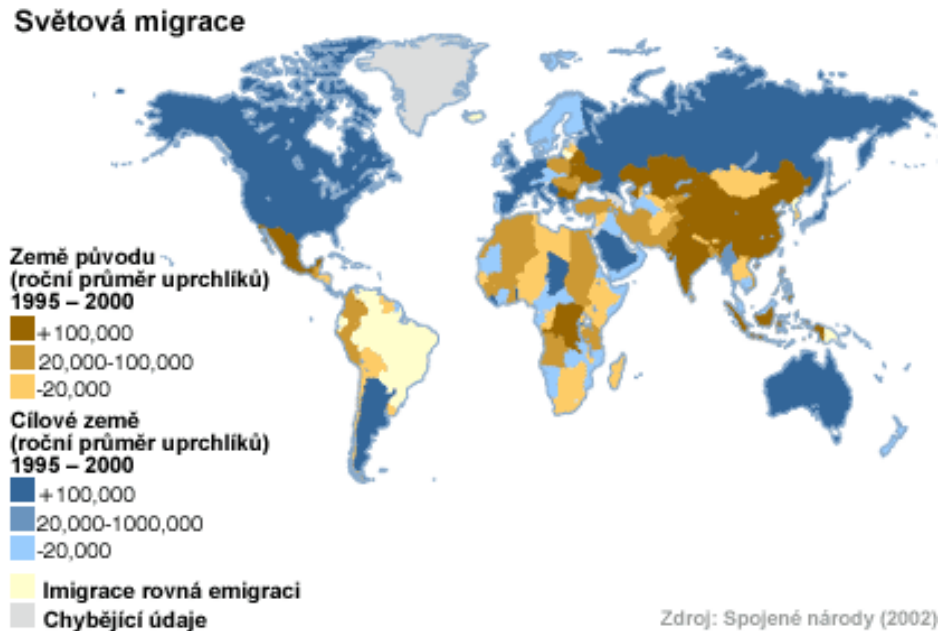
5 MIGRACE

Pojmem migrace znamená stěhování etnických skupin, za hranice jejich států. Přistěhovalci migrují z různých důvodů. Převážně však kvůli lepší ekonomické situaci, za prací nebo ze strachu z pronásledování.

Na počátku 21. století měl status uprchlíka každý 35 člověk. Úřad OSN pro uprchlíky na konci roku 2002 vyhodnotil statistiky migrace, a udělilo status uprchlíka téměř 11 milionům obyvatel.

Problematika migrace se zvýšila i po vstupu zemí do Schengenského prostoru. Otevření hranic bez celních kontrol, způsobilo lehčí přístup do členských zemí Schengenu. Problematika této kapitoly však nespočívá jen ve stěhování národů, ale stěhování jejich kultur, náboženství a povahy. Může docházet ke střetům mezi národnostmi a tím dochází k narušení bezpečnosti státu.

Obr. Světová migrace

5.1 Dělení migrace

Migraci dělíme podle proudů stěhování uprchlíků na:

- Imigraci

- Emigraci
- Reemigraci

5.1.1 Imigrace

Pojem imigrace znamená, usazování obyvatel přicházejících ze zahraničí. Imigranti jsou obyvatelé, přicházející ze sousedních zemí, kteří v našem státě hledají lepší zabezpečení, kterého se jim na rozdíl od jejich vlasti dostane.

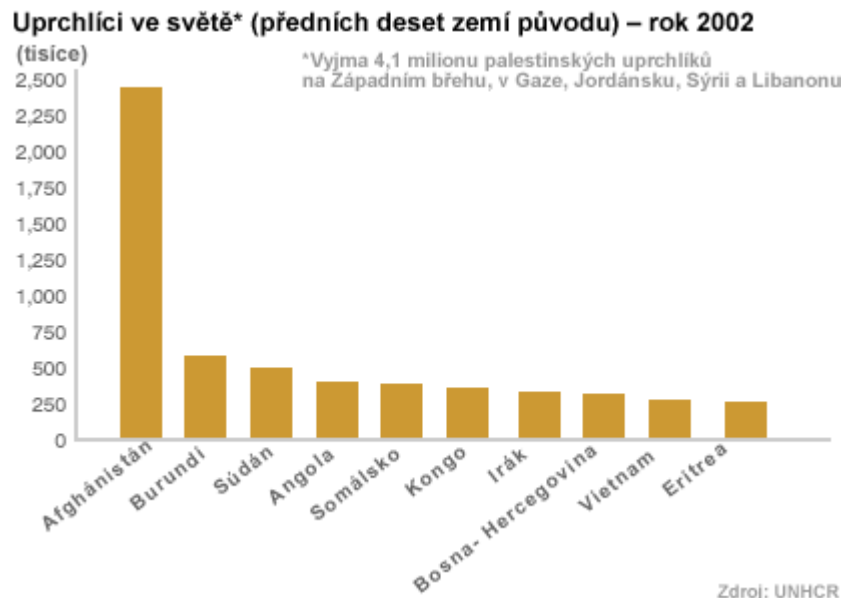
5.1.2 Emigrace

Emigrace je opakem imigrace. Místo stěhování a zabydlování uprchlíků na našem území, dochází k odchodu obyvatelstva ze své vlasti. Děje se tak stejně jako u imigrantů na základě jejich svobodné vůle. Především za lepší ekonomickou situací a prací.

5.1.3 Reemigrace

Reemigrace je sloučení imigrace a emigrace dohromady. Je to jev, kdy se uprchlíci vrací zpátky do své rodné země.

Graf 3: Státní příslušenství uprchlíků

ZÁVĚR

V této práci jsme dospěli ke všem stanoveným cílům, které jsme si v úvodu stanovili. Nosným tématem byla problematika terorismu jako globální hrozby. Určili jsme zárodky jeho vzniku, které jsou charakteru náboženského i politického. Víme, že legislativa boje proti terorismu je založená nejen na opatřeních, ale i na prevenci proti možným útokům, a že nejlepším řešením je informovanost a připravenost.

V kapitole o zbraních hromadného ničení jsme rozebírali problematiku jaderný, chemických a biologických zbraní, které mají v případě zneužití katastrofální dopad na životy lidí a životní prostředí.

Organizovaný zločin má negativní dopad nejen na vnitřní stabilitu země, ale i vnější. Distribucí návykových látek, prostituci, násilí a migrací dochází k narušování plynulého chodu státu a jeho bezpečnosti.

Vzhledem k tomu, že je rozsah těchto hrozeb je natolik vážný a složitý, byla práce věnována pouze teoretické části této problematiky. Tvorba projektu upravujícího tuto problematiku je jednou z cest, jak ve zkoumání této problematiky pokračovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.9. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [2] Balabán, Miloš. *Kapitoly o bezpečnosti*. Str.312. Praha: Karolinum. 2007. ISBN 978-80-246-1440-3
- [3] Oficiální portál Informačního centra o NATO [online]. 2000 [cit.2013-04-23] Dostupný z www: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/cojenato.htm
- [4] Waisová, Šárka. *Současné otázky mezinárodního bezpečnosti*. Str.115. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2009. ISBN 978-80-7380-194-6
- [5] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.10. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [6] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.11. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [7] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.21. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [8] Evropská unie [online]. 2001 [cit.2013-04-25] Dostupný z www: http://europa.eu/inde_cs.htm
- [9] Balabán, Miloš. *Kapitoly o bezpečnosti*. Str.47. Praha: Karolinum. 2007. ISBN 978-80-246-1440-3
- [10] *Bezpečnostní strategie ČR*. Str.5. 2011
- [11] Pikna, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost EU*. Str.11. Praha: Linde Praha, a.s.. 2006. ISBN 80-7201-615-6
- [12] Policie ČR [online]. 2010 [cit.2013-04-27] Dostupný z www: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-informace-o-extremismu-extremismus.aspx>
- [13] Souleimanov, Emil. *Terorismus – Pokus o porozumění*. Str.290. Praha: Knižnice Sociologické aktivity. 2010. ISBN 978-80-7419-038-4
- [14] Souleimanov, Emil. *Terorismus – Pokus o porozumění*. Str.304. Praha: Knižnice Sociologické aktivity. 2010. ISBN 978-80-7419-038-4

- [15] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.47. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [16] Souleimanov, Emil. *Terorismus – Pokus o porozumění*. Str.186. Praha: Knižnice Sociologické aktivity. 2010. ISBN 978-80-7419-038-4
- [17] Eichler, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. Století*. Str. 186. Praha: Karolinum. 2007. ISBN 978-80-246-1317-8
- [18] Eichler, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. Století*. Str. 187. Praha: Karolinum. 2007. ISBN 978-80-246-1317-8
- [19] *Strategie ČR pro boj proti terorismu*. Praha: Ministerstvo vnitra. 2013
- [20] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.93. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum.2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [21] Smolík, Josef. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Str.257. Brno: Masarykova Univerzita, Reprocentrum. 2010. ISBN 978-80-210-5288-8
- [22] Wikipedia. Migrace [online] 2013.[cit.2013-05-02] Dostupný z www: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Migrace>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
Londýn	Teroristický útok v Londýně 7.července 2005
Maastrichtsá smlouva	Smlouva o EU
Madrid	Teroristická útok v Madridu 11. Března 2004
NATO	Organizace severoatlanské smlouvy
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN	Organizace spojených národů
Schengenská prováděcí úmluva	Úmluva z roku 1990 k provedení Schengenské dohody
11. září	Teroristický útok na USA, 11.9.2001

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Členské země OSN, dostupný z [www](#):

Obr. 2. Členské státy NATO, dostupný z [www](#):

Obr. 3. Světová migrace, dostupný z

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.: Typy konfliktů

Tabulka 2. Rozdíly mezi radikalismem a extremismem

Tabulka 3.: Policejní statistiky případů s extremistickým podtextem (vytváření zločinných skupin; hanobení národa, rasy a rasová nesnášenlivost; propagace hnutí)

Tabulka 4.: Teroristické útoky od roku 2008 do roku 2013

6 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Graf znázorňuje počet teroristických útoků v EU [Zdroj: Strategie ČR pro boj proti terorismu]

Graf 2. Počet teroristických útoků v EU a počet obviněných [Zdroj: Strategie ČR pro boj proti terorismu]

Graf 3. Státní příslušenství uprchlíků [Zdroj dostupný z [www. http://www.bbc.co.uk](http://www.bbc.co.uk)]